

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون صدور چک
(نموداری)
با اصلاحات سال‌های ۷۲، ۸۲ و ۹۷

تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

◆ عنوان قراردادی: ایران. قوانین و احکام

Iran. Laws, etc

◆ عنوان و نام پدیدآور: قانون صدور چک نموداری با اصلاحات سال‌های

۷۲، ۸۲ و ۹۷/ تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.

◆ مشخصات نشر: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.

◆ مشخصات ظاهری: ۴۹ ص.

◆ شابک: ۳-۲۷۷-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸

◆ وضعیت فهرست نویسی: فیپا

◆ موضوع: چک -- قوانین و مقررات -- ایران

◆ موضوع: *Law and legislation -- Iran -- Checks

◆ شناسه افزوده: موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

◆ رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ / ۱۳۲۸ / KMH۹۳۹

◆ رده بندی دیویی: ۳۴۶/۵۵۰۹۶

◆ شماره کتابشناسی ملی: ۴۷۵۴۶۳

◆ نام کتاب: قانون صدور چک نموداری با اصلاحات سال‌های ۷۲، ۸۲ و ۹۷

◆ ناشر: چتر دانش

◆ تدوین: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

◆ نوبت و سال چاپ: دوم - ۱۳۹۷

◆ شمارگان: ۱۰۰۰

◆ شابک: ۳-۲۷۷-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸

◆ قیمت: ۶۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینری جاوید (اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ با اصلاحات و الحاقات	
۱۳۷۲، ۱۳۸۲ و ۱۳۹۷.....	۶
بخشنامه صادره از بانک مرکزی در خصوص شرایط صدور و	
استفاده از چک‌های تضمین شده مورخ ۱۳۹۷/۹/۱۱.....	۴۱
موادی از قانون تجارت (مصوب ۱۳۱۱ کمیسیون قوانین	
عدلیه با اصلاحات بعدی).....	۴۴
فصل سوم: چک.....	۴۴
فصل چهارم: در مرور زمان.....	۴۶
باب پنجم: اسناد در وجه حامل.....	۴۷

راهنما

خوانندگان گرامی! لازم به یادآوری است که نشانه‌های درج شده در ابتدای هر ماده قانونی نشانگر درجه اهمیت ماده‌های ذکر شده می‌باشد. به طوری که مواد قانونی که دارای علامت **III** می‌باشند از بیشترین درجه اهمیت نسبت به سایر مواد قانونی برخوردار هستند. که این مواد را ممتاز می‌نامیم و بدیهی است سایر مواد از لحاظ اهمیت آزمونی و کاربردی از اهمیت کمتری برخوردارند. به طوری که علامت‌های **II** و **I** در ابتدای سایر مواد قانونی به تدریج نشانگر درجه اهمیت خیلی مهم و مهم می‌باشند.

لازم به ذکر است آن دسته از مواد قانونی که در ابتدای آنها هیچ نشانه‌ای وجود ندارد از درجه اهمیت آزمونی و کاربردی پایین تری نسبت به سایر مواد قرار دارند.

**قانون صدور چک مصوب
۱۳۵۵/۴/۱۶ با اصلاحات و
الحاقات ۱۳۷۲، ۱۳۸۲ و ۱۳۹۷**

▣ ماده ۱۱- انواع چک عبارت است از:

- ۱- چک عادی، چکی است که اشخاص عهده بانک‌ها به حساب جاری خود صادر و دارنده آن تضمینی جز اعتبار صادرکننده آن ندارد.
- ۲- چک تأیید شده، چکی است که اشخاص عهده بانک‌ها به حساب جاری خود صادر و توسط بانک محال‌علیه پرداخت وجه آن تأیید می‌شود.
- ۳- چک تضمین شده، چکی است که توسط بانک به عهده همان بانک به درخواست مشتری صادر و پرداخت وجه آن توسط بانک تضمین می‌شود.
- ۴- چک مسافرتی، چکی است که توسط بانک صادر و وجه آن در هر یک از شعب آن بانک یا توسط نمایندگان و کارگزاران آن پرداخت می‌گردد.

▣ تبصره ۲- قوانین و مقررات مرتبط با چک حسب مورد،

۱- الحاقی ۱۳۷۲/۸/۱۱

۲- الحاقی ۱۳۹۷/۸/۱۳

- راجع به چک‌هایی که به شکل الکترونیکی (داده پیام) صادر می‌شوند نیز لازم‌الرعايه است. بانک مرکزی مکلف

است

- ظرف مدت یک‌سال پس از لازم‌الاجراء شدن این قانون،
- اقدامات لازم در خصوص چک‌های الکترونیکی (داده پیام) را انجام داده و
- دستورالعمل‌های لازم را صادر نماید.

ماده ۲- چک‌های صادره عهده بانک‌هایی که طبق قوانین ایران در داخل کشور دایر شده یا می‌شوند همچنین شعب آن‌ها در خارج از کشور در حکم اسناد لازم‌الاجرا است و دارنده چک

- در صورت مراجعه به بانک و
- عدم دریافت تمام یا قسمتی از وجه آن
به علت نبودن

- محل و یا
- به هر علت دیگری که منتهی به برگشت می‌تواند طبق قوانین و
چک و عدم پرداخت گردد

آیین‌نامه‌های مربوط به اجرای اسناد رسمی و وجه چک یا باقیمانده آن را از صادرکننده وصول نماید. برای صدور اجراییه دارنده چک باید

– عین چک و گواهی‌نامه مذکور
در ماده ۴ و یا
– گواهی‌نامه مندرج در ماده ۵ را

به اجرای ثبت اسناد محل

تسلیم نماید. اجرای ثبت در صورتی اجرائیه صادر می‌کند که

– مطابقت امضای چک با نمونه امضای صادرکننده در
بانک از طرف بانک گواهی شده باشد.

دارنده چک اعم است

– از کسی که چک در وجه او صادر گردیده یا
– به نام او پشت‌نویسی شده یا
– حامل چک (در مورد چک‌های در وجه
حامل) یا
– قائم‌مقام قانونی آنان.

▣ تبصره^۱ – دارنده چک می‌تواند محکومیت صادرکننده را نسبت

به پرداخت کلیه خسارات و هزینه‌های وارد شده که مستقیماً و به طور
متعارف در جهت وصول طلب خود از ناحیه وی متحمل شده است،

– اعم از آن که قبل از صدور
حکم یا پس از آن باشد،

از دادگاه تقاضا نماید، در صورتی که دارنده چک

جبران خسارت و هزینه‌های مزبور را پس از صدور حکم درخواست کند،
باید درخواست خود را به همان دادگاه صادرکننده حکم تقدیم نماید.

رأی وحدت رویه شماره ۶۶۹ مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۱ هیئت عمومی دیوان عالی کشور

در رویه متداول سیستم یکپارچه بانکها، به دارنده چک اختیار داده شده است که علاوه بر شعبه افتتاح حساب، وجه آن را از سایر شعب نیز مطالبه نماید. بنابراین در صورت مراجعه دارنده چک در مهلت مقرر، به شعب دیگر و صدور گواهی عدم پرداخت از بانک مرجوع‌الیه، بزه صدور چک بلامحل محقق و دادگاه محل وقوع جرم، صالح به رسیدگی خواهد بود و به عقیده اکثریت اعضای هیئت عمومی دیوان عالی کشور رأی شعبه سی و پنجم دیوان عالی کشور که با این نظر انطباق دارد، صحیح و موافق موازین قانونی تشخیص می‌گردد. این رأی براساس ماده ۲۷۰ قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری، برای کلیه شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها در موارد مشابه، لازم‌الاتباع می‌باشد.

▣ ماده ۱۳- صادرکننده چک باید در تاریخ مندرج در آن معادل

مبلغ مذکور در بانک محال‌علیه وجه نقد داشته باشد.

- (- نباید تمام یا قسمتی از وجهی را که به اعتبار آن چک صادر کرده به صورتی از بانک خارج نماید یا
- و - دستور عدم پرداخت وجه چک را بدهد و
- نیز نباید چک را به صورتی تنظیم نماید که بانک به عللی از قبیل عدم مطابقت امضاء یا قلم‌خوردگی در متن چک یا اختلاف در مندرجات چک و امثال آن

پرداخت وجه چک خودداری نماید. هرگاه

– در متن چک شرطی برای پرداخت ذکر شده باشد بانک به آن شرط ترتیب اثر نخواهد داد.

۱۱۱ ماده ۳ مکرر^۱ – چک فقط در تاریخ مندرج در آن یا پس از تاریخ مذکور

قابل وصول از بانک خواهد بود.

رأی وحدت رویه شماره ۳۴ مورخ ۱۳۵۲/۳/۲۹ هیئت عمومی دیوان عالی کشور

چکی که از حساب مسدود صادر شده است موضوعاً از شمول ماده ۳ قانون صدور چک مصوب خرداد ماه ۱۳۴۴ خارج نیست زیرا بر حسب مدلول ماده مزبور چک بلامحل اعم است از اینکه معادل وجه چک، صادر کننده، محل از نقد و اعتبار در بانک محال علیه نداشته و یا چک از حساب مسدود صادر شده و یا چک به علل دیگری از قبیل: خط خوردگی متن یا نقص امضا قابل پرداخت نباشد بنابراین رأی شعبه دوم دیوان عالی کشور در این زمینه صحیح و مطابق با موازین قانونی است.

این رأی بموجب قانون وحدت رویه قضایی مصوب ۱۳۲۸ برای شعب دیوان عالی کشور و دادگاه‌ها در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

۱۱۱ ماده ۲۴ – هرگاه وجه چک به علتی از علل مندرج در ماده (۳)

۱- الحاقی ۱۳۸۲/۶/۲

۲- اصلاحی ۱۳۹۷/۸/۱۳

پرداخت نگردد، - بنا بر درخواست دارنده چک فوراً غیرقابل پرداخت بودن آن را در سامانه یکپارچه بانک مرکزی ثبت نماید و - با دریافت کد رهگیری و درج آن در گواهینامه‌ای که مشخصات چک و هویت و نشانی کامل صادرکننده در آن ذکر شده باشد، - علت یا علل عدم پرداخت را صریحاً قید و آن را امضاء و مهر و به متقاضی تسلیم نماید.

به گواهینامه - فاقد کد رهگیری و فاقد مهر شخص حقوقی در مراجع قضائی و ثبتي ترتیب اثر داده نمی شود.

در برگ مزبور باید - با نمونه امضای موجود در بانک (در حدود عرف بانک‌داری) از طرف بانک گواهی شود.

بانک مکلف است به منظور اطلاع صادرکننده چک،

- فوراً نسخه دوم این برگ را به آخرین نشانی صاحب حساب که در بانک موجود است،

ارسال دارد. در برگ مزبور باید - نام و نام خانوادگی و نشانی کامل دارنده چک نیز قید گردد.